

BAB V

KESIMPULAN DAN SARAN

5.1. Kesimpulan

Penelitian ini adalah hasil studi dari sejumlah responden yang berkedudukan sebagai kontraktor dan konsultan yang berada di daerah Jawa Tengah. Sesuai dengan hasil analisis yang telah disampaikan pada bagian sebelumnya dapat ditarik beberapa kesimpulan.

5.1.1. Faktor-faktor penghambat pelaksanaan proyek konstruksi

Sesuai dengan hasil analisis pada masing-masing faktor penghambat, dapat diambil kesimpulan sebagai berikut :

1. Peringkat pertama adalah faktor peralatan, dengan nilai rata-rata 4,156 dan standar deviasi 0,722.
2. Peringkat kedua adalah faktor desain dan perencanaan, dengan nilai rata-rata 4,143 dan standar deviasi 0,874
3. Peringkat ketiga adalah faktor diluar kemampuan kontraktor, dengan nilai rata-rata 4,075 dan standar deviasi 1,031

5.1.2. Cara efektif menghindari hambatan pelaksanaan proyek konstruksi

Sesuai dengan hasil analisis pada masing-masing cara menghindari hambatan, dapat diambil kesimpulan sebagai berikut :

1. Peringkat pertama terdapat dalam faktor desain dan perencanaan, dengan nilai rata-rata 4,412 dan standar deviasi 0,657.
2. Peringkat kedua terdapat dalam faktor material, dengan nilai rata-rata 4,146 dan standar deviasi 0,78.
3. Peringkat ketiga terdapat dalam faktor tenaga kerja, dengan nilai rata-rata 4 dan standar deviasi 0,961.

5.2. Saran

Setelah penyusun melaksanakan tugas akhir ini, ada beberapa hal yang dijadikan saran penyusun pada pembaca sekalian yang mungkin dapat dijadikan bahan pertimbangan dan masukan pada masa mendatang.

1. Dalam kegiatan proyek konstruksi pasti akan selalu ada hambatan dalam pelaksanaannya, maka perlu diperhatikan faktor-faktor apa saja yang dapat menyebabkan terjadinya hambatan, sehingga hambatan tersebut dapat dihindari demi kelancaran pelaksanaan proyek konstruksi.
2. Penelitian ini hendaknya dikembangkan lagi baik tema maupun ruang lingkup penelitiannya.
3. Saran bagi para peneliti lain, agar dalam pengumpulan data dilapangan dengan menggunakan kuisioner, perlu dibuat format sesederhana mungkin dengan tidak meninggalkan tujuan penelitian agar mudah dipahami oleh responden.

4. Saran bagi pihak responden, agar lebih mau membuka diri dan meluangkan waktu serta member dukungan bagi pelaksanaan penelitian-penelitian lain yang berhubungan dengan ilmu konstruksi, sehingga diharapkan penelitian-penelitian tersebut dapat berguna bagi perkembangan dunia konstruksi di masa yang akan datang.

DAFTAR PUSTAKA

- Apidana, G, F., 2008, Faktor-Faktor Penghambat Pelaksanaan Proyek Konstruksi, Tugas Akhir, Universitas Atma Jaya Yogyakarta, Yogyakarta.
- Djojowiriono, Soegeng, 1991, Manajemen Konstruksi 1, edisi kedua, penerbit KMTS Universitas Gajah Mada, Yogyakarta.
- Ervianto, W,I., 2002, Manajemen Proyek Konstruksi, Penerbit Andi, Yogyakarta.
- Ervianto, W,I., 2004, Teori-Aplikasi Manajemen Proyek Konstruksi, Penerbit Andi, Yogyakarta.
- Joyosukarto, Priyanto M., Dewi, Daru, dan Rijanti, Arum, Puni, PPEN-BATAN, 2006, Studi Sistem Pengendalian Proyek Kostruksi PLTN di Indonesia: Faktor-Faktor Penghambat dan Pendukung, Prosiding Seminar Nasional ke-12 Teknologi dan Keselamatan PLTN Serta Fasilitas Nuklir, Yogyakarta.
- Soeharto, Imam, 1990, Manajemen Proyek Industri, Penerbit Erlangga, Jakarta.

Faktor-faktor penghambat				
Faktor desain dan perencanaan				
No	1	2	3	4
1	4	5	5	5
2	5	5	4	4
3	3	5	4	4
4	4	5	5	4
5	2	2	2	2
6	4	4	4	5
7	4	5	5	4
8	4	5	4	3
9	3	5	4	4
10	4	4	4	4
11	5	5	5	5
12	2	2	3	3
13	4	4	3	5
14	4	4	3	5
15	4	5	4	4
16	4	5	5	5
17	4	5	5	4
18	4	5	5	4
19	5	5	4	5
20	2	4	4	4
21	5	5	5	5
22	5	5	5	5
23	4	4	3	4
24	4	5	5	5
25	4	5	5	5
26	4	4	4	4
27	4	4	5	4
28	3	5	4	4
29	3	5	4	4
30	4	4	5	4
31	4	5	5	5
32	4	5	5	5
33	4	4	4	4
34	4	4	4	4
35	4	5	5	5
36	4	5	5	5
37	4	4	4	4
38	4	3	4	1
39	4	4	3	4
40	2	2	2	2

Pelaksanaan dan hubungan kerja													
No	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	5	5	5
2	3	3	3	5	2	1	1	2	4	1	4	3	3
3	4	4	4	5	3	3	4	5	4	5	5	5	4
4	3	3	2	2	2	3	3	3	4	4	4	4	4
5	3	2	2	2	1	1	1	4	5	2	1	1	2
6	5	4	4	3	4	5	4	4	3	4	5	4	4
7	4	4	3	3	4	3	4	4	4	5	4	4	4
8	3	1	2	5	4	3	3	4	4	5	4	5	4
9	4	4	4	5	3	3	4	5	4	5	5	5	4
10	4	3	3	2	2	3	2	3	4	5	5	4	3
11	4	4	3	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5
12	3	2	4	3	4	4	3	3	4	2	3	2	5
13	4	4	4	5	4	5	4	5	4	4	4	5	5
14	4	4	4	5	4	5	4	5	4	4	4	5	5
15	3	3	2	5	3	5	4	3	5	5	4	3	5
16	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	5	5	5
17	3	3	2	2	2	3	3	3	4	4	4	4	4
18	3	4	4	4	3	3	3	4	4	4	5	4	4
19	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4
21	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
22	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
23	2	4	3	2	3	3	4	4	3	3	3	4	4
24	4	4	3	5	3	3	3	4	5	5	5	3	4
25	4	4	3	5	3	3	3	4	5	5	5	3	4
26	4	3	3	2	2	3	2	3	4	5	5	4	3
27	4	3	4	5	1	1	1	1	2	5	5	4	4
28	4	4	5	5	3	3	4	5	4	5	5	5	4
29	4	4	5	5	3	3	4	5	4	5	5	5	4
30	4	3	4	5	1	1	1	1	2	5	5	4	4
31	4	5	4	4	3	4	3	2	3	4	5	3	4
32	4	5	4	4	3	4	3	2	3	4	5	3	4
33	4	3	3	2	2	3	2	3	4	5	5	4	3
34	4	3	3	2	2	3	2	3	4	5	5	4	3
35	3	4	3	4	3	4	4	4	5	4	4	4	5
36	3	4	3	4	3	4	4	4	5	4	4	4	5
37	4	5	4	4	3	4	4	4	4	5	5	5	5
38	2	3	2	4	3	4	4	2	3	1	3	4	4
39	2	4	3	2	3	3	4	4	3	3	3	4	4
40	2	4	3	2	3	3	4	4	3	3	3	4	4

Faktor material								
No	18	19	20	21	22	23	24	25
1	5	5	5	4	5	5	4	5
2	3	3	2	4	4	3	4	3
3	5	5	4	4	5	5	4	4
4	4	4	4	4	5	4	3	3
5	2	3	5	2	5	4	2	5
6	5	4	4	5	3	3	4	4
7	4	4	4	3	3	3	4	4
8	4	5	4	3	5	4	3	3
9	5	5	4	4	5	5	4	4
10	4	5	4	2	4	3	5	3
11	5	5	5	4	4	4	4	3
12	2	4	2	3	3	4	3	3
13	3	5	5	3	4	5	4	5
14	3	5	5	3	4	5	3	5
15	5	4	5	3	5	5	5	3
16	5	5	5	4	5	5	4	5
17	4	4	4	5	4	3	3	3
18	4	4	4	3	3	5	4	4
19	4	4	4	4	4	4	4	4
20	4	4	4	3	4	4	4	4
21	4	4	4	4	4	4	4	4
22	4	4	4	4	4	4	4	4
23	3	4	3	3	3	4	3	3
24	5	5	5	3	5	4	5	5
25	5	5	5	3	5	4	5	5
26	4	5	4	2	4	3	5	3
27	4	5	4	5	5	4	5	5
28	5	5	4	4	5	5	4	4
29	5	5	4	4	5	5	4	4
30	5	5	5	4	5	4	5	5
31	4	5	3	4	5	3	4	4
32	4	5	3	4	5	3	4	4
33	4	5	4	2	4	3	5	3
34	4	5	4	2	4	3	5	3
35	5	5	5	3	5	4	5	4
36	5	5	5	3	5	4	5	4
37	4	5	5	4	4	4	4	4
38	2	5	3	4	3	5	4	3
39	3	4	3	3	3	4	3	3
40	3	4	3	3	3	4	3	4

Faktor tenaga kerja					
No	26	27	28	29	30
1	5	5	4	5	5
2	3	3	3	4	4
3	5	4	4	4	5
4	3	3	3	3	3
5	4	5	2	5	4
6	4	3	3	3	3
7	4	4	4	4	4
8	5	5	4	5	3
9	5	4	4	4	5
10	4	5	2	3	4
11	4	4	4	4	5
12	4	3	3	4	4
13	4	4	5	5	5
14	4	4	5	5	5
15	5	5	3	3	4
16	5	5	4	5	5
17	3	3	3	3	3
18	4	3	4	4	4
19	4	5	4	5	4
20	4	4	4	4	4
21	4	4	4	4	4
22	4	4	4	4	4
23	3	4	3	4	4
24	4	4	3	4	5
25	4	4	3	4	5
26	4	5	3	3	4
27	5	4	2	5	5
28	5	4	4	4	5
29	5	4	4	4	5
30	5	4	2	5	5
31	4	5	4	5	4
32	4	5	4	5	4
33	4	5	2	3	4
34	4	5	2	3	4
35	5	4	3	4	3
36	5	4	3	4	3
37	3	5	3	4	4
38	5	4	5	3	4
39	3	4	3	4	4
40	3	5	2	4	4

Faktor peralatan				
No	31	32	33	34
1	5	5	5	5
2	3	3	3	2
3	5	5	5	5
4	4	4	3	4
5	5	4	4	4
6	3	4	3	3
7	4	4	4	4
8	5	4	4	5
9	5	5	5	5
10	4	4	4	4
11	4	4	4	4
12	4	3	3	4
13	2	5	5	4
14	2	5	5	4
15	5	4	4	3
16	5	5	5	5
17	4	4	3	4
18	4	3	5	4
19	4	4	4	4
20	4	4	4	4
21	4	4	4	4
22	4	4	4	4
23	3	3	4	4
24	4	4	4	5
25	4	4	4	5
26	4	4	4	4
27	4	4	5	4
28	5	5	5	5
29	5	5	5	5
30	4	4	5	4
31	4	5	4	5
32	4	5	4	5
33	4	4	4	4
34	4	4	4	4
35	5	5	5	5
36	5	5	5	5
37	4	4	5	5
38	2	4	3	5
39	4	4	3	3
40	4	4	3	3

Faktor kondisi dan keadaan lapangan				
No	35	36	37	38
1	5	5	4	4
2	2	1	1	2
3	5	5	5	4
4	4	5	5	4
5	1	1	1	1
6	4	4	4	3
7	3	5	4	4
8	2	3	3	3
9	5	5	5	4
10	2	3	4	4
11	4	3	3	3
12	2	5	4	4
13	2	5	5	5
14	2	5	5	5
15	3	4	2	1
16	5	5	4	4
17	4	5	5	3
18	3	4	4	3
19	4	4	4	4
20	3	4	3	4
21	4	4	4	4
22	4	5	5	5
23	2	4	4	3
24	5	5	4	4
25	5	5	4	4
26	2	2	3	4
27	4	4	4	4
28	5	5	5	4
29	5	5	5	4
30	4	4	4	4
31	4	4	4	4
32	4	4	4	4
33	2	3	3	4
34	2	3	4	4
35	4	5	5	4
36	4	5	5	4
37	5	4	4	3
38	2	4	2	3
39	2	4	4	3
40	2	4	4	3

Faktor diluar kemampuan kontraktor				
No	39	40	41	42
1	5	4	5	5
2	2	3	1	1
3	4	4	5	5
4	5	4	4	4
5	2	5	2	5
6	5	4	4	4
7	4	3	5	5
8	5	4	5	5
9	4	4	5	5
10	5	5	4	5
11	4	3	4	4
12	4	4	5	5
13	5	1	3	3
14	5	1	3	3
15	5	3	5	5
16	5	4	5	5
17	5	4	4	4
18	4	3	4	4
19	4	4	4	4
20	3	3	4	4
21	4	4	4	4
22	4	4	4	4
23	3	1	2	3
24	5	4	5	5
25	5	4	5	5
26	5	4	4	5
27	5	4	5	5
28	4	4	5	5
29	4	4	5	5
30	5	4	5	5
31	5	5	4	4
32	5	5	4	4
33	5	4	4	5
34	5	5	4	5
35	5	4	4	5
36	5	4	4	5
37	5	4	5	5
38	3	4	3	4
39	3	1	2	3
40	3	1	2	3

Cara efektif menghindari hambatan				
Faktor disain dan perencanaan				
No	43	44	45	46
1	5	5	5	5
2	3	4	4	5
3	3	4	5	5
4	4	4	4	4
5	4	4	5	5
6	4	4	4	4
7	4	4	4	5
8	5	4	4	5
9	3	4	5	5
10	4	4	5	5
11	5	5	5	5
12	4	4	5	4
13	5	5	3	4
14	5	5	3	4
15	4	5	2	3
16	5	5	5	5
17	4	4	4	4
18	4	4	4	5
19	5	5	5	5
20	5	5	5	5
21	5	5	5	5
22	5	5	5	4
23	3	4	5	4
24	5	5	5	5
25	5	5	5	5
26	4	4	4	5
27	5	5	5	5
28	3	4	5	5
29	3	4	5	5
30	5	5	5	5
31	4	3	4	4
32	4	3	4	4
33	4	4	4	5
34	4	4	5	5
35	4	4	5	5
36	4	5	5	5
37	4	4	4	4
38	4	5	3	5
39	4	4	5	4
40	4	4	5	4

Pelaksanaan dan hubungan kerja													
No	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2	3	3	4	2	2	4	3	3	2	2	2	3	3
3	4	4	4	3	3	5	4	5	5	5	4	4	5
4	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3
5	5	4	4	1	1	4	1	4	4	4	5	4	5
6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
7	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
8	3	5	5	3	5	5	3	4	3	5	4	3	5
9	4	4	4	3	3	5	4	5	5	5	4	4	5
10	4	5	4	3	3	4	3	4	4	3	4	4	4
11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5
12	4	3	4	5	3	5	4	4	3	4	4	4	5
13	4	4	4	4	1	1	1	5	4	4	4	4	4
14	4	4	4	4	1	1	1	5	4	4	4	4	4
15	2	2	5	4	3	2	3	4	4	2	4	4	5
16	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
17	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3
18	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4
19	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20	4	4	4	5	4	4	5	4	5	5	4	4	4
21	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
22	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
23	4	4	4	2	3	4	4	5	3	3	3	4	3
24	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	5	5	5
25	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	5	5	5
26	4	5	4	3	3	4	3	4	4	3	4	4	4
27	5	5	5	5	3	4	4	4	5	1	5	5	5
28	4	4	4	3	3	5	4	5	5	5	4	4	5
29	4	4	4	3	3	5	4	5	5	5	4	4	5
30	5	5	5	5	3	4	4	4	5	1	5	5	5
31	4	4	4	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5
32	4	4	4	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5
33	4	5	4	3	3	4	3	4	4	2	4	4	4
34	4	5	4	3	3	4	3	4	4	3	4	4	4
35	4	4	4	3	3	5	4	5	5	4	4	5	5
36	4	4	4	3	3	5	4	5	5	4	4	5	5
37	4	4	3	5	2	4	4	4	4	3	4	4	4
38	2	4	4	5	3	3	4	3	4	3	4	3	4
39	4	4	4	2	3	4	4	5	3	3	3	4	3
40	4	4	4	2	3	4	4	5	4	4	4	3	4

Faktor material								
No	60	61	62	63	64	65	66	67
1	5	5	5	5	5	5	5	5
2	4	3	3	3	4	4	2	3
3	4	5	3	4	5	5	5	5
4	3	2	2	2	2	3	3	3
5	5	4	4	4	5	5	5	5
6	4	4	4	4	4	4	4	4
9	4	5	3	4	5	5	5	5
10	4	5	4	4	3	4	4	4
11	4	4	4	3	3	4	4	4
12	5	4	4	4	5	4	4	5
13	4	4	5	2	4	2	4	5
14	4	4	5	2	4	2	4	5
15	5	5	4	5	5	5	4	4
16	5	5	5	5	5	5	5	5
17	3	2	2	2	2	3	3	3
18	4	5	4	4	4	5	4	4
19	4	4	4	4	4	4	4	4
20	5	4	4	4	4	4	4	5
21	4	4	4	4	4	4	4	4
22	4	4	4	4	4	4	4	4
23	3	4	4	3	4	4	3	4
24	4	5	5	4	5	4	5	5
25	4	5	5	4	5	4	5	5
26	5	5	4	4	4	4	4	4
27	5	5	5	4	4	4	4	4
28	4	5	3	4	5	5	5	5
29	4	5	3	4	5	5	5	5
30	5	5	5	4	4	4	4	4
31	4	5	5	5	5	5	5	5
32	4	5	5	5	5	5	5	5
33	5	5	4	4	4	4	4	4
34	4	5	4	4	3	4	4	4
35	5	4	3	3	5	5	5	5
36	5	4	3	3	5	5	5	5
37	4	4	4	4	5	4	3	5
38	4	5	5	3	4	3	4	3
39	3	4	4	3	4	4	3	4
40	3	4	4	3	4	4	3	4

Faktor tenaga kerja					
No	68	69	70	71	72
1	5	5	4	5	4
2	4	3	3	4	4
3	4	4	2	5	2
4	4	4	2	3	2
5	5	4	1	5	1
6	4	4	4	4	4
9	5	5	2	5	2
10	5	4	5	5	5
11	4	4	4	4	4
12	5	5	3	4	4
13	5	5	4	4	2
14	5	5	4	4	2
15	1	3	1	4	3
16	5	5	4	5	4
17	4	4	2	3	2
18	4	4	4	4	4
19	4	4	4	4	4
20	5	4	4	4	4
21	4	4	4	4	4
22	4	4	4	4	4
23	4	4	3	4	3
24	4	5	4	5	4
25	4	5	4	5	4
26	5	4	4	5	4
27	5	5	4	4	4
28	5	5	2	5	2
29	5	5	2	5	2
30	5	5	4	4	4
31	4	5	5	5	5
32	4	5	5	5	5
33	5	4	4	5	4
34	5	4	5	5	5
35	5	5	3	4	3
36	5	5	3	4	3
37	4	5	5	5	5
38	5	3	4	3	4
39	4	4	3	4	3
40	4	4	3	4	3

Faktor peralatan				
No	73	74	75	76
1	5	4	5	5
2	3	3	4	3
3	4	3	4	4
4	3	2	3	3
5	5	4	4	4
6	4	3	4	4
9	4	3	4	4
10	4	4	4	4
11	4	4	4	4
12	4	5	5	4
13	4	1	4	5
14	4	1	4	5
15	5	4	5	4
16	5	4	5	5
17	3	2	3	3
18	4	4	4	5
19	4	4	4	4
20	4	4	4	5
21	4	4	4	4
22	4	4	4	4
23	4	1	4	4
24	5	5	4	4
25	5	5	4	4
26	4	4	4	4
27	5	5	5	4
28	4	3	4	4
29	4	3	4	4
30	5	5	5	4
31	4	5	5	4
32	4	5	5	4
33	4	4	4	4
34	4	4	4	4
35	4	3	4	4
36	4	3	4	4
37	4	4	4	4
38	4	3	4	3
39	4	1	4	4
40	4	1	4	4

Faktor kondisi dan keadaan di lapangan				
No	77	78	79	80
1	5	5	5	5
2	5	2	2	2
3	4	4	4	4
4	3	4	4	4
5	5	5	5	5
6	4	4	4	4
9	4	4	4	4
10	4	4	4	5
11	4	4	3	3
12	4	5	4	4
13	4	4	2	4
14	4	4	2	4
15	5	5	4	2
16	5	5	5	5
17	3	4	4	4
18	4	4	4	4
19	5	4	4	4
20	4	4	4	4
21	4	4	4	4
22	4	4	4	4
23	3	3	1	4
24	5	4	4	4
25	5	4	4	4
26	4	4	4	4
27	4	4	4	4
28	4	4	4	4
29	4	4	4	4
30	4	4	4	4
31	4	5	5	4
32	4	5	5	4
33	4	4	4	4
34	4	4	4	5
35	4	4	4	4
36	4	4	4	4
37	5	5	5	5
38	5	3	4	5
39	3	3	1	4
40	3	3	1	4

Faktor diluar kemampuan kontraktor				
No	81	82	83	84
1	4	4	4	5
2	4	5	3	5
3	3	4	4	5
4	2	2	3	3
5	5	5	5	4
6	4	4	4	4
9	3	4	4	5
10	3	4	4	4
11	3	3	3	3
12	5	4	5	5
13	2	4	4	3
14	2	4	4	3
15	4	5	3	4
16	4	4	4	5
17	2	2	3	3
18	4	5	4	4
19	4	4	4	4
20	4	4	4	4
21	4	4	4	4
22	5	5	5	5
23	3	4	4	4
24	5	5	4	5
25	5	5	4	5
26	3	4	4	3
27	2	4	4	4
28	3	4	4	5
29	3	4	4	5
30	2	4	4	4
31	4	5	3	4
32	4	5	4	5
33	3	4	4	3
34	3	4	4	4
35	4	4	5	5
36	4	4	5	5
37	4	5	5	5
38	4	4	3	4
39	3	4	4	4
40	3	4	4	4